

VECĀKU KOMPETENCE ZĪDAINU PELDINĀŠANĀ SPECIĀLISTU SKATĪJUMĀ

Parents' Competence in Infant Floating from a Specialist Perspective

Alīna Kurmeļeva

Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmija, Latvija

Andra Fernāte

Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmija, Latvija

Abstract. Nowadays activities with the involvement of both children and parents are becoming increasingly popular. There are a variety of such activities, but in this study we focus on infant floating. It is very important how parents feel themselves in such type of lessons and how they are able to perform the exercises with their infants independently and orient themselves in a specific aquatic environment. Parents' competences in infant floating on the whole are often characterised by their insufficient knowledge, skills and practical abilities in maintaining correct and proper behaviour in the aquatic environment. Therefore, the aim of our study is to explore and analyse the assessment of parents' competences in infant floating. Based on the research results it would be possible to develop a more accurate model for the enhancement of the parents' competences required for infant floating and put forward recommendations for improving parents' competences. An assessment survey of the parents' competences in infant floating was conducted from the beginning of September 2017 until the end of October. 33 swimming experts participated voluntarily in the assessment of parents' competences in infant floating. The mean, standard deviation and mode was used to process the numerical data gathered from the responses. The content and statements put forward in the survey questionnaire regarding parents' competences in infant floating were based on scientific concepts. The results of the survey of swimming experts indicate that all of the components proposed by the authors that influence parents' competences in infant floating play a significant role. It could also be surely concluded that at present, the overall level of parental competence in infant floating in the opinion of experts is average. In general, all the surveyed swimming experts are of the opinion that parents should definitely supplement or acquire additional knowledge, skills and abilities in order to increase their level of competences in infant floating in order to be able to effectively apply these competences during independent lessons with their infants.

Keywords: parents' competences, infant floating, survey of swimming experts.

Ievads ***Introduction***

Ūdens labvēlīgā iedarbība uz cilvēka organismu ir zināma jau kopš seniem laikiem. Nekādas citas fiziskās aktivitātes nevarēs salīdzināties ar nodarbībām ūdens vidē, jo ķermeņa bezsvara stāvoklis un horizontāla pozīcija palīdz atslogot mugurkaulāju. Biežas kustības tādā stāvoklī palīdz mugurkaulam sajūst pavisam citu slodzi, nekā vertikāla stāvoklī, kurā cilvēks pavada 2/3 no savas dzīves un tas atslogo muguru un sasprindzinājumu starp nervu galiem (Barczyk, Skolimowski, & Zawadzka, 2005). Pie tā visa regulāras peldēšanas nodarbības daudzpusīgi ietekmē cilvēka fizisko attīstību, CNS un elpošanas sistēmas, palīdz stājas uzlabošanai. Lēnas un ritmiskas kustības ūdenī uzlabo asins apgādi un vielmaiņu, stiprina asinsvadu sistēmu (Ahrendt, 1997; Sigmundsson & Hopkins, 2009).

Mūsdienas arvien vairāk popularitātes uzņem aktivitātes, kurās piedalās bērni un vecāki kopā. Tā ir laba iespēja būt kopā, socializēties un veicināt veselīgu zīdaiņa attīstību (Francoise, 2014). Ne vienmēr var atrast laiku, vietu un arī vēlmi darīt to. Tāpēc šeit pamatā var akcentēt bērna vecumu, jo piemērām zīdaiņi nevar patstāvīgi rīkoties bez vecāku palīdzības un klātbūtnes (Meredith, Hicks, & Stephens, 2001). Aktivitātes var būt dažādas, bet šajā rakstā mēs īpašu uzmanību pievēršam peldēšanai. Ūdens vide zīdaiņiem nav sveša, jo aptuveni deviņi mēneši jau bija pavadīti šajās izjūtās (Johnson, 1996). Un, ja ir iespēja apmeklēt nodarbības ar zīdaiņi baseinā, vecāki bieži to izmanto. Šajā procesā ļoti svarīgi ir kā vecāki jūtas šāda veida nodarbībās un kā viņi paši spēj izpildīt vingrinājumus ar zīdaiņi, un orientējas specifiskā ūdens vidē (Ahrendt, 2002; Zhao et al., 2005; Федулова, 2011).

Daudzi vecāki labprāt vēlas peldināt zīdaiņus, bet bieži vien nepareizi izprot peldināšanas būtību un neprot to atbilstoši īstenot. Nepietiek zināšanu, prasmju un praktisko iemaņu, lai pareizi un atbilstoši rīkotos ūdens vidē, kas kopumā atspoguļojas kā vecāku kompetences zīdaiņu peldināšanā (Stallman, 2014).

Kompetences jēdzienam ir ļoti daudz dažādu skaidrojumu, taču kopumā mēs to varam saistīt ar spējām, pamatojoties uz zināšanām, izvēlēties attiecīgajai situācijai, darbībai atbilstošākos līdzekļus un adekvāti pareizi rīkoties (Koķe, 2003).

Svarīgi palīdzēt vecākiem apgūt pareizas zīdaiņa peldināšanas iemaņas, lai tālāk ar drošības un pārliecības sajūtu var tās pielietot patstāvīgi un turpmākajā bērna attīstības periodā (Meredith, Hicks, & Stephens, 2001; Jovanovich, 2002).

Lai būtu iespējams atrast vecāku kompetences komponentu vājās un stiprās puses zīdaiņu peldināšanā, svarīga loma ir vecāku kompetences novērtējumam peldēšanas speciālistu skatījumā (Stallman, 2014). Tāpēc mūsu pētījuma mērķis

bija vecāku kompetences novērtējuma izpēte un analīze zīdaiņu peldināšanā pēc speciālistu aptaujas.

Pētījuma laikā pastāvēja teorētiska iespēja, ka mūsu sastādītā anketa pēc dažādu autoru atziņām un balstoties uz viņu viedokļiem, par nepieciešamajiem kompetences komponentiem zīdaiņu peldināšanā, varēja būtiski atšķirties ar speciālistu viedokli. Pamatojoties uz šī pētījuma rezultātiem būs iespējams precīzāk izveidot vēlamo vecāku kompetenču pilnveidošanas modeli zīdaiņu peldināšanā un izstrādāt rekomendācijas vecāku kompetenču paaugstināšanai.

Metodoloģija *Methodology*

Veiktā vecāku kompetences zīdaiņu peldināšanā mūsu sastādītā novērtējuma aptauja ļāva mums noskaidrot zīdaiņu peldināšanas speciālistu novērtējumu par kompetences komponentiem zīdaiņu peldināšanā. Vecāku kompetences zīdaiņu peldināšanā speciālistu novērtējuma aptauja tika veikta no 2017. gada septembra sākuma līdz 2017.gada oktobra beigām, kas tika organizēta dažādās Rīgas Veselības centra filiālēs: RVC Ķengaraga filiālē, RVC Imantas filiālē, RVC Bolderājas filiālē un RVC Ilģuciema filiālē.

Vecāku kompetences zīdaiņu peldināšanā novērtējuma aptauja tika ievietota interneta vidē, kur katrs zīdaiņu peldināšanas speciālists savā brīvajā vai vēlamajā laikā varēja tiešsaistē aizpildīt anketu un iesniegt to.

Brīvprātīgi vecāku kompetences zīdaiņu peldināšanā novērtējuma aptaujā piedalījās 33 respondenti (zīdaiņu peldināšanas speciālisti). Pēc anketu apstrādes tika konstatēts, ka 3 anketas ir nederīgas. Galarezultātā tika apstrādātas un izanalizētas 30 anketas. Zīdaiņu peldināšanas speciālisti bija vidēji 40,3±2,8 gadus veci ar vidējo darba stāžu 15,5±2,6 gadi. No aptaujātajiem speciālistiem 94,7% bija sievietes un 5,3% vīrieši. Vecāku kompetences zīdaiņu peldināšanā novērtējuma anketas apgalvojumu saturs balstās uz vairāku autoru zinātniskajām atziņām:

- zīdaiņu peldināšanas nodarbību saturu un to izpratni (Johnson, 1996; Meredith, Hicks, & Stephens, 2001; Ahrendt, 2002; Jovanovich, 2002; Zhao et al., 2005; Sigmundsson & Hopkins, 2009; Федулова, 2011; Francoise, 2014);
- zīdaiņu peldināšanas nozīmi un tās ietekmi uz zīdaiņu veselību (Johnson, 1996; Ahrendt, 1997, 2002; Zhao et al., 2005; Sigmundsson & Hopkins, 2009; Федулова, 2011; Francoise, 2014);
- vecāku nepieciešamajām zināšanām zīdaiņu peldināšanā (Johnson, 1996; Meredith, Hicks, & Stephens, 2001; Ahrendt, 2002; Jovanovich,

2002; Zhao et al., 2005; Sigmundsson & Hopkins, 2009; Федулова, 2011);

- vecāku nepieciešamajām prasmēm zīdaiņu peldināšanā (Meredith, Hicks, & Stephens, 2001; Ahrendt, 2002; Федулова, 2011; Francoise, 2014; Stallman, 2014);
- vecāku nepieciešamajām praktiskajām iemaņām zīdaiņu peldināšanā (Meredith, Hicks, & Stephens, 2001; Ahrendt, 2002; Федулова, 2011);
- drošības ievērošanu uz ūdens zīdaiņu peldināšanā (Ahrendt, 2002; Jovanovich, 2002; Федулова, 2011; Francoise, 2014; Stallman, 2014).

Lai objektīvi varētu izvērtēt sniegtās vecāku atbildes uz anketas apgalvojumiem un veikt matemātisko statistiku, katram anketas jautājumam tika piedāvāti pieci atbilžu varianti, kur katrs no atbilžu variantiem tika izteikts ar punktu vērtību (Raščevska, 2004; Kroplijs & Raščevska, 2010). Šādā veidā, ar punktu vērtību, apkopojot atbildes uz anketas jautājumiem un veicot matemātisko statistiku, tika iegūts visu peldēšanas speciālistu vidējais vērtējums skaitļu izteiksmē (punkti).

Anketēšanā iegūtie rezultāti tika apstrādāti ar Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijas profesora J. Dravnieka izstrādāto MS EXCEL pievienojum-programmu „STATISTIKA”, un pamatā tika izmantots statistiskās analīzes variants – aprakstošā statistika (Dravnieks, 2004).

Pētījuma atbilžu kvantitatīvo skaitlisko vērtību apstrādē tika izmantots vidējais aritmētiskais, standartklūda un moda (Dravnieks, 2004; Gaske & Grīnfelds, 2006).

Pētījuma rezultāti

Results

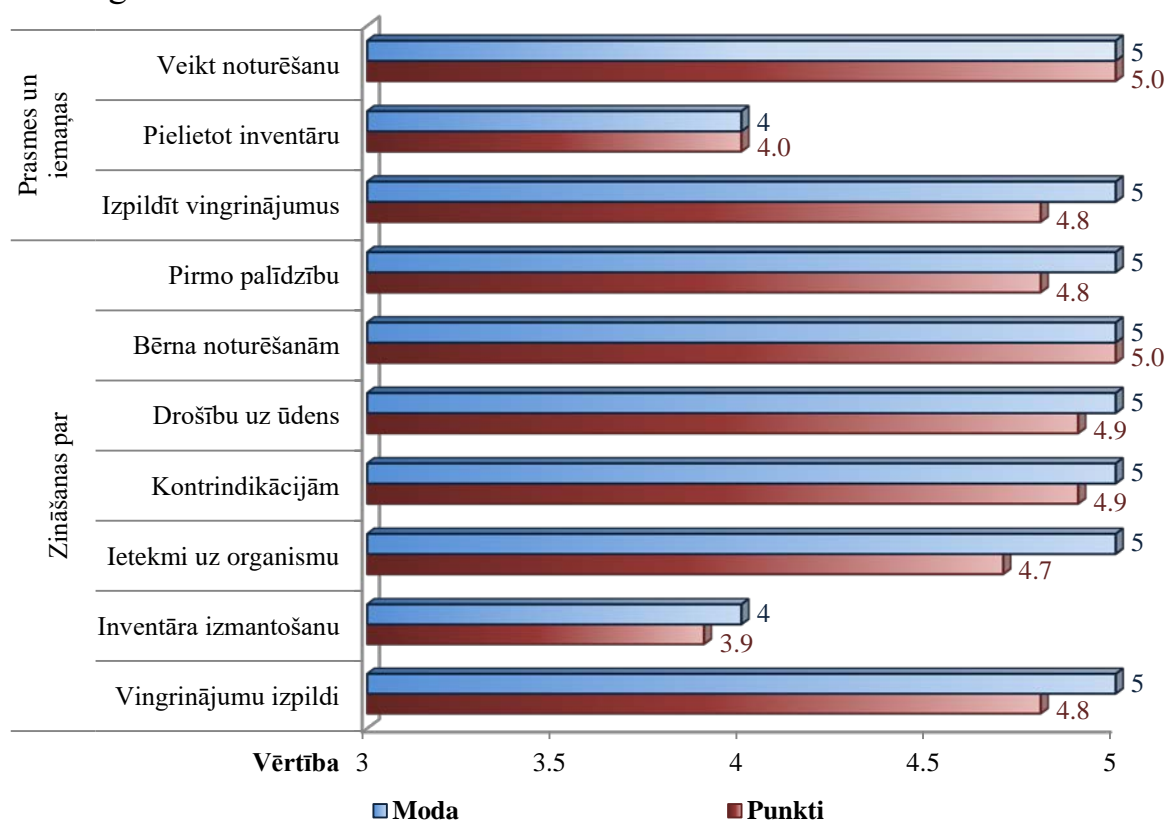
Vecāku kompetences zīdaiņu peldināšanā komponentu nozīmīguma izvērtējums pēc peldēšanas speciālistu aptaujas ir redzams 1. attēlā.

Kompetences komponentu nozīmes novērtējums tika veikts no 1 līdz 5 punktiem, kur 1 punkts – nav svarīgs, 2 punkti – ne tik svarīgs, 3 punkti – vidēji svarīgs, 4 punkti – gandrīz svarīgs, 5 punkti – ļoti svarīgs.

Izanalizējot kompetences komponentu nozīmes vērtējumu pēc speciālistu viedokļa (sk. 1.att.) varam redzēt, ka vienīgā acīmredzamā atšķirība vērtējumā ir ar kompetences komponenta – papildus inventāra un līdzekļu izmantošana, jo gan pie zināšanām, gan pie prasmēm un iemaņām speciālisti šo komponentu novērtēja kā gandrīz svarīgs – 4 punkti, nevis ļoti svarīgs – 5 punkti. Maksimālo svarīguma vērtējumu saņēma komponenti, kas ir saistīti ar kompetences komponentiem par drošināšanu un drošām bērna pozu noturēšanām ūdenī. Tas nozīmē to, ka visi 30 aptaujātie speciālisti vienbalsīgi norādīja, ka tas ir ļoti svarīgs kompetences

komponents, kas būtiski ietekmē vecāku kompetenci zīdaiņu peldināšanā. Pārējo kompetences komponentu nozīmes vērtējums bija robežās no 4,7 līdz 4,9 punktiem, kas kopumā uzskatāms ļoti nozīmīgs un ir tuvu maksimālam vērtējumam.

Apskatot kompetences komponentu nozīmes modas vērtību (sk. 1.att.) varam redzēt ļoti līdzīgu ainu kā rezultātos ar atbilžu vidējiem aritmētiskajiem vērtējumiem punktos. Pēc modas vērtības varam secināt, ka komponentos, kas ir saistīti ar papildus inventāru un līdzekļu izmantošanu (zināšanas, prasmes un iemaņas), modas vērtība ir 4. Tas norāda uz to, ka visbiežāk sastopamā atbilde ir bijusi „gandrīz svarīgs”. Savukārt visos pārējos kompetences komponentos modas vērtība ir 5, kas norāda uz to, ka visbiežākā novērtēšanas atbilde ir bijusi „ļoti svarīgs”.

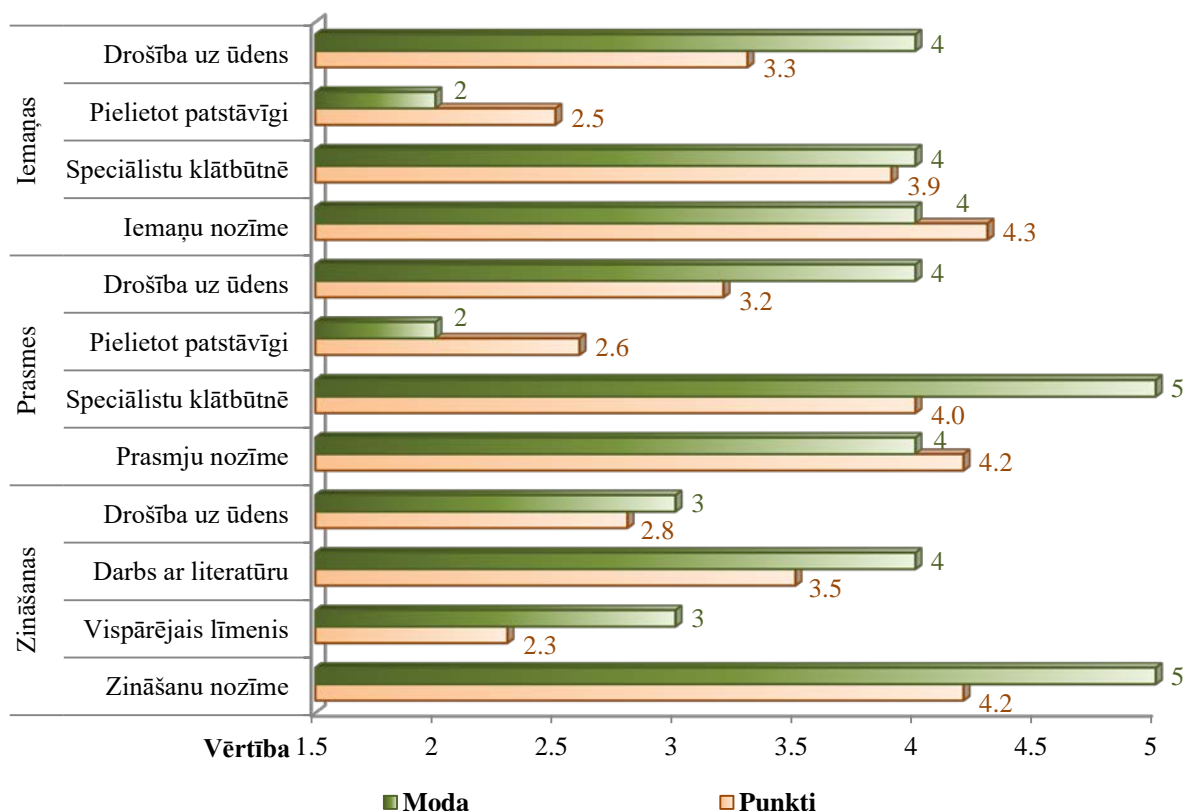
1. attēls. *Vecāku kompetences zīdaiņu peldināšanā komponentu nozīmīguma novērtējums pēc speciālistu viedokļa (n=30)*

Figure 1 *Components and their significance that impact the competences of parents in infant floating according to results of swimming experts survey (n=30)*

Vecāku kompetences līmeņa novērtējums zīdaiņu peldināšanā pēc speciālistu viedokļa ir redzams 2.attēlā.

Vecāku kompetences līmeņa novērtējums zīdaiņu peldināšanā tika veikts no 1 līdz 5 punktiem, kur 1 punkts – vāji, 2 punkti – zem vidējā, 3 punkti – viduvējs, 4 punkti – virs vidējā, 5 punkti – labi.

Izanalizējot vecāku kompetences līmeņa novērtējumu zīdaiņu peldināšanā pēc speciālistu viedokļa varam redzēt, ka kompetences nozīme (iemaņām, prasmēm un zināšanām), kas ir nepieciešama vecākiem, tiek novērtēta augstāk nekā vērtējums “virs vidējā” – 4 punkti, jo zināšanu, prasmju un iemaņu vērtējumi ir no 4,2 līdz 4,3 punktiem. Viszemāk tika novērtētas vecāku vispārējās zināšanas, prasmes un praktiskās iemaņas pielietot tās patstāvīgās zīdaiņa peldināšanas nodarbībās, bez speciālistu klātbūtnes. Vidējie vērtējumi ir robežās no 2,3 līdz 2,6 punktiem, kas ir starp vērtējumiem “zem vidējā” un “viduvēji”. Kompetences komponenti par drošības ievērošanu uz ūdens tika novērtēti kā “viduvējs”, jo vidējie vērtējumi ir robežās no 2,8 līdz 3,3 punktiem. Prasmes un iemaņas pielietot tās patstāvīgās zīdaiņa peldināšanas nodarbībās, speciālistu klātbūtnē tika novērtētas kā “virs vidējā” un vecāku patstāvīgajā darbā ar literatūru par zīdaiņu peldināšanu speciālistu vidējais vērtējums ir 3,5 punkti, kas ir starp vērtējumiem “viduvēji” un “virs vidējā” (sk. 2.att.).

2. attēls. Vecāku kompetences zīdaiņu peldināšanā līmeņa novērtējums pēc speciālistu viedokļa (n=30)

Figure 2 Level of parents' competences in infant floating according to results of swimming experts survey (n=30)

Izvērtējot speciālistu novērtējumu, par vecāku kompetenču līmeni, modas vērtības ir līdzīgas, kā vidējie aritmētiskie rezultāti punktos (sk. 2.att.).

Pēc speciālistu atbildēm viszemākā modas vērtība – 2 ir kompetences komponentēs par prasmēm un praktiskajām iemaņām pielietot tās patstāvīgās zīdaiņa peldināšanas nodarbībās, bez speciālistu klātbūtnes, kas atbilst atbildes variantam „zem vidējā”.

Modas vērtība – 3 ir kompetencēs par vispārējām teorētiskajām zināšanām zīdaiņu peldināšanā un teorētiskajās zināšanās par drošības ievērošanu uz ūdens. Pēc modas vērtības var secināt, ka visbiežākās atbildes šo kompetences komponentu līmeņa novērtēšanā bija atbilde „viduvējs” (sk. 2.att.).

Pie zināšanām – papildus patstāvīgais darbs ar informāciju internetā un literatūrā kā arī prasmju un praktisko iemaņu, kas ir saistītas ar drošības ievērošanu uz ūdens, kā arī prasmju un praktisko iemaņu nozīmei atbilžu modas vērtība ir 4, kas norāda uz to, ka visbiežākās atbildes šo kompetenču komponentu novērtējumā bija atbilde „virs vidējā” (sk. 2.att.).

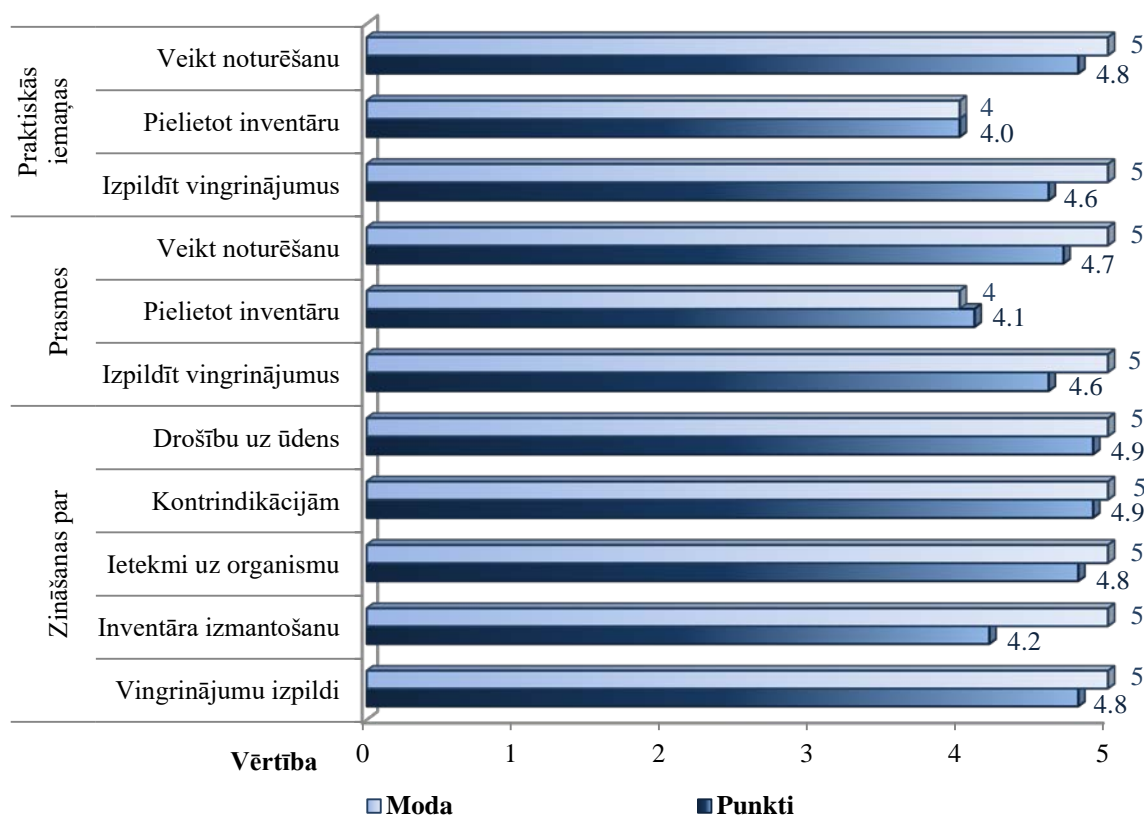
Peldēšanas speciālistu kopējais viedoklis par vispārējo zināšanu un prasmju pielietošanu patstāvīgās zīdaiņa peldināšanas nodarbībās speciālistu klātbūtnē speciālistu pēc modas vērtības ir 5, kas vēlreiz apstiprina to, ka zināšanu un prasmju līmenim ir ļoti liela nozīme (sk. 2.att.).

Papildus apgūstamo vai pilnveidojamo kompetences komponentu nepieciešamību vecāku kompetences līmeņa paaugstināšanai pēc speciālistu aptaujas rezultātiem var apskatīt 3.attēlā.

Izrietot no aptaujas rezultātiem kompetences līmeņa paaugstināšanai tika izveidota skala no 1 līdz 5 punktiem, kur 1 punkts – nē, 2 punkti – drīzāk nē, 3 punkti – minimāli, 4 punkti – drīzāk jā, 5 punkti – jā (sk. 3.att.).

Izanalizējot vecāku kompetences papildus apgūstamos vai pilnveidojamus komponentus, vecāku kompetences līmeņa paaugstināšanai zīdaiņu peldināšanā, pēc speciālistu aptaujas rezultātiem varam redzēt, ka kompetences paaugstināšanai komponentiem (zināšanām, prasmēm un iemaņām), par papildus inventāra un līdzekļu izmantošanu, speciālisti novērtēja ar vērtējumu robežās no 4,0 līdz 4,2 punktiem, kas atbilst vērtējumam “drīzāk jā”. Visi pārējie kompetences komponenti tika novērtēti ar vērtējumu robežās no 4,6 līdz 4,9 punktiem, kas pēc vērtējumu skalas pietuvojās vērtējumam “jā,” ir nepieciešams obligāti papildus apgūt vai pilnveidot (sk. 3.att.).

Izvērtējot vecāku kompetenču līmeņa paaugstināšanas, papildus apgūstamos vai pilnveidojamus, piedāvātos komponentus pēc modas vērtības ir redzams, ka, papildus inventāra un līdzekļu izmantošanas prasmes un praktiskās iemaņas, papildus apgūšanai un pilnveidošanai vairākums speciālistu sniedza atbildi „drīzāk jā”, jo modas vērtība ir 4 (sk. 3.att.).

3. attēls. Kompetences komponentu novērtējums zīdaiņu peldināšanā vecāku kompetences līmeņa paaugstināšanai pēc speciālistu viedokļa (n=30)

Figure 3 Competences components of infant floating in order to improve the level of parents' competences in infant floating according to results of swimming experts survey (n=30)

Savukārt visas pārējās kompetences komponentes, kuras tika piedāvātas papildus apgūt vai pilnveidot, izteikts speciālistu vairākums, ir izteikuši viedokli „jā”. To apstiprina arī modas vērtība, kas šajās atbildēs, par nepieciešamību pilnveidot šīs kompetences komponentes, ir vērtējums 5 (sk. 3.att.).

Secinājumi Conclusions

No peldēšanas speciālistu aptaujas rezultātiem mēs varam secināt, ka visi mūsu piedāvātie komponenti, kas varētu ietekmēt vecāku kompetenci zīdaiņu peldināšanā, uzrādīja augstu nozīmi. Tāpat mēs varam droši apgalvot, ka šobrīd vecāku kompetences kopējais līmenis zīdaiņu peldēšanā pēc speciālistu novērtējuma ir tikai viduvējs. Kopumā visu aptaujāto peldēšanas speciālistu viedoklis ir tāds, ka vecākiem noteikti būtu jāpapildina vai papildus jāapgūst zināšanas, prasmes un iemaņas, lai paaugstinātu savu kompetences līmeni un spētu efektīvi pielietot savas kompetences patstāvīgajās nodarbībās ar zīdaiņi.

Pēc veiktā pētījuma rezultātiem mēs varam secināt, ka, lai paaugstinātu vecāku kompetences līmeni zīdaiņu peldināšanā, ir obligāti jāpievērš uzmanība šādu galveno komponentu papildus apgūšanai vai pilnveidošanai: zināšanas par vingrinājumu izpildi, par peldināšanas ietekmi uz organismu, par peldināšanas kontrindikācijām, par drošības ievērošanu uz ūdens kā arī prasmes un iemaņas izpildīt dažādus vingrinājumus ūdenī, veikt drošināšanu un bērna noturēšanu ūdenī.

Pamatojoties uz šī pētījuma rezultātiem tagad būs iespējams precīzāk izveidot vēlamo vecāku kompetenču pilnveidošanas modeli zīdaiņu peldināšanā un izstrādāt rekomendācijas vecāku kompetenču paaugstināšanai.

Summary

There are a variety of such activities, but in this study we focus on infant floating. It is very important how parents feel themselves in such type of lessons and how they are able to perform the exercises with their infants independently and orient themselves in a specific aquatic environment. Parents' competences in infant floating on the whole are often characterised by their insufficient knowledge, skills and practical abilities in maintaining correct and proper behaviour in the aquatic environment. Therefore, the aim of our study is to explore and analyse the assessment of parents' competences in infant floating. An assessment survey of the parents' competences in infant floating was conducted from the beginning of September 2017 until the end of October and was organised at various branches of Riga Health Centre: RHC Kengarags, Imanta, Bolderaja and Ilguciema branch. 33 swimming experts participated voluntarily in the assessment of parents' competences in infant floating. It was found that 3 questionnaires were invalid as they did not follow the proper instructions. As a result 30 questionnaires were finally processed and analysed. The respondents (swimming experts) were on average 40.3 ± 2.8 years old with an average working experience of 15.5 ± 2.6 years. 94.7% of the swimming experts surveyed were women and 5.3% were men. The content and statements put forward in the survey questionnaire regarding parents' competences in infant floating were based on scientific concepts. In order to enable the objective assessment of Parents' responses to the questionnaire and process the statistics mathematically, each question has five variants of responses expressed on a five point scale.

The results of the survey of swimming experts indicate that all of the components proposed by the authors that influence parents' competences in infant floating play a significant role. It could also be surely concluded that at present, the overall level of parental competence in infant floating in the opinion of experts is average. In general, all the surveyed swimming experts are of the opinion that parents should definitely supplement or acquire additional knowledge, skills and abilities in order to increase their level of competences in infant floating in order to be able to effectively apply these competences during independent lessons with their infants.

After research results we could also be surely concluded that at in order to improve the level of parents' competences in infant floating, attention must be paid to the further development or improvement of the following key components: knowledge of performance of exercises, of the impact of swimming on the organism, of contraindications of swimming, of safety procedures to be followed in water; skills and practical abilities of performing various exercises in water, of following safety procedures and safely holding the infant in water.

Literatūra References

- Ahrendt, L. (1997). The Influence of Infant Swimming on the Frequency of Disease during the First Year of Life. *Proceedings of the XII FINA World Congress on Sports Medicine. Chalmers Reproservice: Goteborg*. 130 – 142.
- Ahrendt, L. (2002). *Baby swimming. Parent-child-swimming during the first year of life in theory and in practice*. Oxford: Meyer & Meyer, (UK) Ltd.,
- Barczyk, K., Skolimowski, T., & Zawadzka, D. (2005). Changes in body posture in children with first-degree scoliosis taking part in corrective exercises in a water environment. *Ortopedia. Traumatologia. Rehabilitacija*, 7(2), 180 – 185.
- Dravnieks, J. (2004). *Matemātiskās statistikas metodes sporta zinātnē*. Mācību grāmata LSPA studentiem, maģistrantiem, doktorantiem. Rīga: LSPA.
- Francoise, B.F. (2014). *Teaching your baby to swim*. Anness Publishing, Ltd.
- Gaske, A., & Grīnfelds, A. (2006). *Izglītības pētniecība*. Rīga. Latvijas universitāte.
- Johnson, P. (1996). Birth under water: to breathe or not to breath. (review article). *British Journal of Obstetrics and Gynaecology*, 103, 202 – 208.
- Jovanovich, H.B. (2002). *Teaching an infant to swim*. Publisher: Virginia Hunt Newman.
- Koķe, T. (2003). Nepārtrauktā izglītība: galvenie uzdevumi un to īstenošana. *Nepārtrauktās izglītības sociāli pedagoģiskie aspekti*. (4.-16.lpp.) Rīga: Izglītības soļi.
- Kropļijs, A., & Raščevska, M. (2010). *Kvalitatīvās pētniecības metodes sociālajās zinātnēs*. Rīga: RaKa.
- Meredith, S., Hicks, C., & Stephens, J. (2001). *Teach your child to swim*. London: Usborne Publishing.
- Raščevska, M. (2004). *Kvalitatīvās pētniecības metodes sociālajās zinātnēs*. Rīga: RaKa.
- Sigmundsson, H., & Hopkins, B. (2009). Baby swimming: exploring the effects of early intervention on subsequent motor abilities. In *Child: care, health and development* (pp. 428 – 430). Blackwell Publishing Ltd.
- Stallman, R.K. (2014). *The relationships among the concepts “Swimming Skill”, “Water Competence”, and “Water Safety”: A Conceptual Model*. Presentation: The XII International Symposium for Biomechanis and Medicine in Swimming. Canberra Australia.
- Zhao, S., Xie, L., Hu, H., Xia, J., Zhang, W., Ye, N., & Chen, B. (2005). A study of neonatal swimming (water therapy) applied in clinical obstetrics. *The Journal of Maternal – Fetal and Neonatal Medicine*. 17(1), 59–62.
- Федулова, А.А. (2011). *Раннее плавание для малышей: новорожденные и груднички*. Долгопрудный: Издательский дом – Интеллект.